

**AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
ÜÇÜNCÜ DAİRE**

ÖRNEK VE EREN TÜRKİYE

(Başvuru no: 41306/98)

KARAR (Dostane Çözüm)

STRAZBURG 15 Temmuz 2004

USULİ İŞLEMLER

Dava, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na AİHS'nin eski 25. maddesi uyarınca Tacettüi Örnek ve Abdulvahap Ören isimli iki Türk vatandaşının 9 Mart 1998 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na yaptıktan 41306/98 no'lu başvurudan kaynaklanmaktadır.

Adli yardım verilen başvuranlar M. Vefa tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti ise Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Dairesi Genel Müdür Yardımcısı Sn. Erdoğan İşcan tarafından temsil edilmiştir.

Başvuru, başvuranlara gözaltındayken kötü muameleye uğramaları ile ilgilidir. Sözleşmenin 3,6,13 ve 14. maddelerinin ihlal edildiğinden şikayetçi olmuşlardır.

Başvuru Sözleşme'ye ek 11 No'lu Protokol'ün yürürlüğe girdiği 1 Kasım 1998 tarihinde Mahkeme'ye havale edilmiştir.

Başvuru, 22 Haziran 1999 tarihinde sorumlu Hükümet'e bildirilmiştir.

Mahkeme, 9 Ocak 2003 tarihinde başvuru hakkında kısmi kabuledilirlik karan, ve diğer şikayetlerle ilgili olarak da kabuledilemezlik karan vermiştir.

Her iki taraf da sekreter'in 30 Eylül 2003 tarihli dostane çözüm teklifini kabul ederek formal deklarasyonları sunmuşlardır.

Davaya Temel Teşkil Eden Olaylar

Mardin Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polis memurları jandarma karakoluna bağlı askerlerle birlikte 4 Ocak 1998 tarihinde Yüceli Köyü'ne gelmişler ve köylüleri meydanda toplamışlardır. Başvuranlar dahil 20 köylüye PKK'lının saklandığı yeri sormuşlardır. Son olarak başvuranlar Mardin Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüşlerdir.

5 Ocak 1998 tarihinde başvuranlar adli tıp uzmanı tarafından muayene edilmişlerdir. Hazırlanan raporlarda her iki başvuranın vücudunda da izler tespit edilmiştir.

Muayenenin ardından başvuranlar Mardin Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüş ve gözaltına alınmışlardır. Gözaltı süresi boyunca gözleri bağlanmış, çıplak olarak tutulmuş, soğuk su püskürtülmüş, dövülmüş ve elektrik şoku verilmiştir. Ölümle tehdit edilmiş ve imza atmaya zorlanmışlardır.

Başvuranlar 8 Ocak 1998 tarihinde tekrar muayene edilmişlerdir. Doktor hazırladığı raporlarda 5 Ocak 1998 tarihli raporda belirtilen izlere benzer izler bulunduğunu belirtmiştir.

Başvuranlar 8 Ocak 1998 tarihinde Mardin Sulh Ceza Mahkemesi huzuruna çıkarılmışlardır. İlk başvuran hakim huzurunda PKK'ya geçmişte yiyecek tedariki konusunda yardım ettiğini itiraf etmiştir. İkinci başvuran ise suçlamaları reddetmiş ancak sadece bir sefer yiyecek konusunda yardımcı olduğunu söylemiştir. Mahkeme tutuklu yargılanmalarına karar vermiştir.

21 Ocak 1998 tarihinde Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı mahkemeye bir iddianame sunmuş ve başvuranları PKK'ya üye olmakla suçlamıştır. Suçlamalar Türk Ceza Kanunu'nun 168/2 ve Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca yapılmıştır.

Başvuranlar hazırlık duruşması için 23 Ocak 1998 tarihinde Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi huzuruna çıkarılmışlardır. Mahkeme başvuranların tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

Başvuranların avukatı 19 Mart 1998 tarihinde Mardin Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memurlarınca işkence gördüklerini iddia etmiştir. Polis memurları hakkında cezai işlemlerin başlatılmasını istemiştir. Mahkeme, bu talebi daha sonraki bir aşamada incelemeye karar vermiştir.

Başvuranlar 28 Mayıs 1998 tarihinde ifadelerin baskı altındayken verildiğini ileri sürmüşler ve ayrıca ikinci başvuran tüberküloz olduğu için kefaletle serbest bırakılmasını istemişlerdir. Ancak bu talep reddedilmiştir.

Diyarbakır DGM 26 Kasım 1998 tarihinde ilk başvurunu Türk Ceza Kanununun 169. maddesi uyarınca terör örgütüne yardım ve yataklık etmekten suçlu bulmuş ve üç yıl dokuz ay hapse mahkum etmiştir. Mahkeme ayrıca ikinci başvuranın beraat etmesine karar vermiştir.

İlk başvuran, temyiz başvurusunda bulunmuştur. Yargıtay'a gözaltındayken işkenceye uğradığını ve iki raporla kötü muamele izlerinin kanıtlandığını belirtmiştir.

Yargıtay 6 Temmuz 1999 tarihinde başvuruyu reddetmiştir.

Başvuranlara işkence eden polis memurları aleyhinde cezai işlem başlatılmamıştır.

HUKUK

Mahkeme, 1 Haziran 2004 tarihinde Hükümet'in deklarasyonunu almıştır:

"1.Hükümet, mevcut Türk yasalarına ve Hükümetin bu tür fiilleri engelleme çabalarına rağmen, gözaltındaki kimselerin yetkililer tarafından kötü muameleye maruz bırakılmalarından üzüntü duymaktadır. Kötü muameleye başvuranın Sözleşmenin 3. maddesinin ihlali anlamına geldiği kabul görmektedir. Hükümet, etkili soruşturma yapılması ve bu tür fiillerin yasaklanması için bütün tedbirlerin alınacağını taahhüt eder. Bu bağlamda 34382/97 no'lu başvuru ile ilgili olarak verilen taahhütlere atıfta bulunmuş ve bu taahhütleri yerine getirmek için kararlılığını tekrarlamıştır. Söz konusu davadakine benzer şartlarda meydana gelen kötü muamele davalarında daha etkili soruşturma yapılması ile sonuçlanan yeni idari ve yasal tedbirlerin alındığını belirtmiştir.

Türk Hükümeti, Tacettin Örnek ve Abdulvahap Eren 'e 41306/98 no ile kayıtlı başvuru ile ilgili olarak dostane çözüme gitmek için bütün masraflar dahil olmak üzere 50,000 Euro (4000 Euro mahkeme masrafları içindir)

ödemeyi teklif eder. Mahkeme masrafları da dahil olmak üzere maddi ve manevi tazminatı da kapsayacak olan bu meblağ, uygulanabilecek bütün vergilerden muaf olacak ve başvuran ve/veya temsilcisi tarafından belirlenen bir banka hesabına Euro olarak yatırılacaktır. AİHS'nin 39. maddesi gereğince AİHM'nin kararını açıklamasını takip eden üç ay içinde ödenecektir. Bu ödeme davanın nihai çözümünü oluşturacaktır. Söz konusu üç ayın aşılması durumunda Hükümet, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygulanmasına karar vermiştir.

3.Hükümet, Türkiye aleyhindeki bu ve benzer davalar ile ilgili olarak, Delegeler Komitesi tarafından yapılan denetimin bu bağlamda gelişmenin devam etmesini sağlamak için uygun bir mekanizma olduğu görüşündedir. Bu amaçla gerekli işbirliği devam edecektir.

4.Son olarak Hükümet, AİHM karar verdikten sonra, Sözleşmenin 43. maddesinin 1.paragrafı gereğince davanın Büyük Daireye gönderilmesini talep etmeyeceğini taahhüt eder".

25. Başvuranların yasal temsilcisiince imzalanan deklarasyon 17 Mayıs 2004 tarihinde Mahkemeye sunulmuştur.

Türk Hükümeti'nin Tacettin Örnek ve Abdulvahap Eren'e 41306/98 no ile kayıtlı başvuru ile ilgili olarak dostane çözüme gitmek için bütün masraflar dahil olmak üzere 50,000 Euro (4000 Euro mahkeme masrafları içindir) ödemeyi teklif ettiğini ve söz konusu deklarasyonda bazı taahhütlerde bulunduğunu öğrendik.

Başvuranlar ile konuyu istişare ettikten sonra, teklifi kabul ettiğimizi ve başvuranların dava ile ilgili bütün taleplerinden vazgeçtiğini bildiriyoruz. Davanın nihai çözüme kavuştuğunu ve Sözleşmenin 43. maddesinin 1. paragrafı gereğince, Büyük Daire 'ye gönderilmesini talep etmeyeceğimizi taahhüt ediyoruz."

AİHM, taraflar arasında varılan uzlaşmayı dikkate almıştır. (Sözleşmenin 39. maddesi). Çözümün Sözleşme ve Protokollerinde tanımlandığı şekilde insan haklarına saygı gösterilmesine dayalı olduğu konusunda tatmin olmuştur. (Sözleşmenin 37. maddesinin 1. paragrafı ve iç Tüzüğü'nün 62. maddesinin 3. paragrafı).

Bu nedenlerden dolayı dava kayıttan düşürülmelidir.

YUKARIDAKİ NEDENLERDEN DOLAYI MAHKEME OYBİRLİĞİYLE

1. Davanın listeden düşürülmesine karar vermiş;
2. Tarafların Büyük Daire huzurunda davanın tekrar görüşülmesini istemeyeceği konusunda vermiş olduğu taahhütü dikkate almıştır.

Karar, İngilizce olarak hazırlanmış olup İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 15 Temmuz 2004 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.